

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte torsdag den 27. august 1970 kl. 10.15.

Møtet ble ledet av formannen, R ø i s e l a n d .

Til stede var: John Austrheim, Trygve Bratteli, Kjell Magne Fredheim, Knut Frydenlund, Guttorm Hansen, Lars Korvald, Margith Munkebye, Tor Oftedal, Erling Petersen, Bent Røiseland, Kåre Willoch, Bernt Ingvaldsen, Leif Granli, Ragnar Christiansen, Aase Lionæs, Johan A. Vikan, Jakob Aano (for K.J. Brommeland), Lars T. Platou (for Otto Lyng), Erling Norvik (for Sverre Nybø) og Ingvar Helle (for Gunnar Garbo).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: statsminister Per Borten, utenriksminister Svern Stray, statsråd Dagfinn Vårvik, Lønns- og prisdepartementet, statsråd O. Myrvoll, Finansdepartementet, statsråd H. Eika, Landbruksdepartementet, statsråd Moxnes, Fiskeridepartementet.

Statsråd Helge Seip, Kommunaldepartementet, møtte ca. kl. 11.20.

Følgende embetsmenn var gitt adgang til møtet: Fra Utenriksdepartementet: statssekretær K. Colding, ambassadør Sommerfelt, ekspedisjonssjef Skarstein, byråsjef Holland, konsulent Ølberg. Fra Handelsdepartementet: statssekretær Kjell Hansen, ekspedisjonssjef Stokke, byråsjef Saxrud. Fra Fiskeridepartementet: konsulent Kjell Raasok.

Formannen: Møtet er kalla saman for å drøfte forhandlingsopplegget for Fellesmarkedet.

Utenriksminister Stray: På bakgrunn av Stortingets vedtak 25. juni i år hvor det ga sin tilslutning til at det føres forhandlinger med de europeiske fellesskap i samsvar med Stortingets vedtak av 13. juli 1967, deltok man på norsk side i det felles åpningsmøte som fant sted i Luxembourg 30. juni. Utenom Norge var også de andre tre søkerland – Storbritannia, Danmark og Irland – representert ved sine delegasjoner.

Jeg forutsetter at den erklæring som jeg avga på vegne av den norske regjering er kjent, og jeg skal derfor begrense meg til bare kort å omtale denne for oversiktens skyld.

Jeg uttalte innledningsvis min tilfredshet over at forhandlingene om utvidelse nå var kommet i gang og fremholdt at den norske regjering oppfattet Romatraktaten som et egnet grunnlag for et utvidet europeisk samarbeid. Jeg understreket betydningen av å bevare det frie marked som er skapt gjennom EFTA, og fremhevet spesielt at det under forhandlingene måtte bli funnet løsninger som sikrer den frie handel som allerede er oppnådd mellom de nordiske land. Videre pekte jeg på de hovedproblemer som gjennomføringen av Romatraktaten og dens regelverk vil reise for vårt land. Jeg kom også inn på det politiske samarbeid og uttalte at den norske regjering stiller seg positivt til et konstruktivt europeisk samarbeid som tar sikte på å styrke Europas folk økonomisk og politisk.

Regjeringen fant det viktig allerede ved denne anledning å gi en faktisk beskrivelse av de større problemer som Norge vil stå overfor ved medlemskap i EEC, slik at de land som vi skal forhandle med, allerede fra starten av er fullt på det rene med omfanget av de norske problemer og våre ønsker i forhandlingene. Dermed har man fra norsk side allerede fra forhandlingenes begynnelse skissert den ramme som vi mener forhandlingene må bevege seg innenfor. Jeg fikk ikke i underhåndssamtaler med mine kolleger inntrykk av at disse var misfornøyd med den norske erklæring.

Det neste skritt i forhandlingene mellom EEC og søkerlandene var et møte på ministerplan mellom EEC og Storbritannia i Brussel 21. og 22. juli i år. Selv om man på dette møtet i det vesentlige drøftet fremgangsmåten i de videre forhandlinger, la britene frem sine hovedsynspunkter på de vesentligste problemer. I første rekke gjelder dette finansieringsordningen for jordbrukssamarbeidet, samveldeproblemene og visse viktige tollspørsmål. Det siste skal jeg komme tilbake til senere, da dette har meget stor direkte betydning for visse norske nøkkelindustrier.

Resultatet av møtet ble at Kommisjonen skal foreta de nødvendige undersøkelser med sikte på å analysere de konkrete opplysninger som vil bli gitt av Storbritannia om en rekke av de problemer som ble reist fra britisk side. Kommisjonen skal i dette arbeid ta den nødvendige tekniske kontakt med den britiske delegasjon. Når Kommisjonens undersøkelser er fullført, skal resultatene fremlegges til drøftelse i de senere forhandlingsmøter mellom EEC og Storbritannia. På britisk side hadde man ønsket felles arbeidsgrupper om disse problemene istedenfor at Kommisjonen alene skal utarbeide materialet. På britisk side har man likevel uttrykt sin tilfredshet med forhandlingsresultatet så langt, idet man mener å ha oppnådd det vesentligste, nemlig at Fellesskapet allerede nå er i full gang med å studere de problemkomplekser som man på britisk side har erklært for å være de største og viktigste.

For å fortsette min kronologiske gjennomgang av hendelsesforløpet siden markedsdebatten i Stortinget i juni, vil jeg gjerne omtale det nordiske statsministermøte i Trondheim 6. august. Her møtte statsministrene fra samtlige fem nordiske land, hvilket vi fra norsk side satte stor pris på, siden EEC-forhandlingene berører samtlige nordiske land, bl.a. i lys av deres medlemskap i EFTA. Resultatet av statsministermøtet i Trondheim fremgår kanskje best av det utsendte kommuniké som har følgende ordlyd:

«1. Statsministrene legger vekt på at man sideløpende med den europeiske markedsutviklingen bevarer og styrker det nordiske samarbeid hvor man allerede har oppnådd så verdifulle resultater som bl.a. tollfrihet og det felles arbeidsmarked.

2. Under de forhandlinger og drøftelser som forestår med EEC er man enige om å holde nær kontakt, så vel på regjeringsplan som på det teknisk/administrative plan. Slike kontakter er viktige under selve forhandlingene og kan bidra til på lengre sikt å befeste det nordiske samarbeid.

3. Under møtet mellom statsministrene og Nordisk Råds Presidium i København den 2. november vil man drøfte og ta stilling til spørsmålet om undertegnelse og fremleggelse for nasjonalforsamlingene av utkastet til revidert Helsingfors-avtale som bl.a. inneholder forslag om et nordisk ministerråd.

4. Statsministrene er enige om å påskynde arbeidet med en traktat om et utvidet samarbeid på kultur-, undervisnings- og forskningsområdet.»

For øvrig vil jeg bare si at ytterligere opplysninger om dette møtet hvor jeg personlig ikke hadde anledning til å være til stede, vil statsministeren kunne gi.

Jeg vil bare nevne at i tråd med dette er man nå i ferd med å legge til rette det nødvendige materialet for et mest mulig nært samarbeid mellom de nordiske land i forhandlingsfasen. Tre av de nordiske land som er eller i nær fremtid ventes å komme i forhandlinger – Norge, Danmark og Sverige – har utvekslet materiale om de problemer som de ønsker å ta opp i forhandlingene, og dette vil bli bearbeidet videre i en rekke møter mellom eksperter fra de tre lands hovedsteder. Finland vil være til stede som observatør på disse møter. Det er forutsetningen at de tre skandinaviske forhandlingsdelegasjoner vil komme sammen til et møte i Oslo i begynnelsen av oktober for å slutføre koordineringen i denne fase. Det vil bli redegjort for resultatene på et møte i begynnelsen av november mellom de nordiske lands statsministre og Nordisk Råds Presidium.

Som kjent ble det ved kgl. res. av 6. mars d.å. oppnevnt et embetsmannsutvalg med oppgave å forberede norske forhandlinger. I statsråd 31. juli ble det endelige forhandlingsapparat fastlagt. På grunn av sakens viktighet har Regjeringen funnet det mest praktisk å opprette et eget markedsutvalg blant sine medlemmer. Utvalget består av statsministeren som formann, og utenriksministeren, handelsministeren og statsrådene Myrvoll og Bondevik. Det ble også oppnevnt en norsk forhandlingsdelegasjon som avløser det embetsmannsutvalg jeg nettopp har omtalt. Utenriksministeren er delegasjonens formann med handelsministeren som stedfortreder. Som leder for forhandlingsdelegasjonen på embetsmannsnivå er oppnevnt vår ambassadør i Bonn, Søren Christian Sommerfelt. For øvrig består delegasjonen av de samme embetsmenn som var medlemmer av embetsmannsutvalget med tillegg av ambassadør Halvorsen, som er Norges faste representant til de europeiske fellesskap i Brussel. Samtidig ble det oppnevnt tre rådgivere. Det er videre opprettet et forhandlingssekretariat i Utenriksdepartementet under ledelse av forhandlingslederen på embetsmannsnivå. Ved å bygge på de samme embetsmenn som deltok i embetsmannsutvalget og som også deltok i Nordøk-forhandlingene, har Regjeringen sikret den nødvendige kontinuitet i arbeidet.

Jeg har allerede nevnt at Storbritannia har hatt et forhandlingsmøte siden åpningsmøtet i Luxembourg. Danmark og Norge vil hver for seg ha et møte med EEC's forhandlingsdelegasjon under ledelse av utenriksministrene den 22. september. Dette møtet vil bli relativt kortvarig og vesentlig gå med til å drøfte fremgangsmåten for de videre forhandlinger. Det antas at det opplegg man kom

frem til med Storbritannia, også vil danne mønster for opplegget til de videre forhandlinger med de øvrige søkerland.

Det vil sannsynligvis måtte bli foretatt spesielle utredninger hva angår de viktigste saksområder. EEC har således sikkert en del spørsmål å stille oss om de problemområder vi viste til i vår åpningserklæring. Et annet spørsmål som formodentlig vil bli behandlet på møtet i september, er parallelliteten av forhandlingene med Storbritannia og forhandlingene med de øvrige søkerland, samt hyppigheten av møtene på ministerplan så vel som på embetsmannsplanet mellom EEC og de mindre søkerland. På møtet 22. september vil det derfor ikke finne sted egentlige forhandlinger om de store problemkomplekser.

Det er imidlertid to forhandlingstemaer hvor man på norsk side tar sikte på snarest mulig, det vil si allerede på møtet den 22. september, å fremlegge norske synspunkter.

Dette gjelder i første rekke den fremtidige fiskeripolitikk i EEC. For fiskerisektoren har EEC som kjent ennå ikke iverksatt noen felles politikk. Den 30. juni i år vedtok imidlertid Ministerrådet en resolusjon om hovedprinsippene for fiskeripolitikken. Denne går ut på at den felles politikk i fiskerisektoren, både når det gjelder organiseringen av markedet og strukturpolitikken, skal vedtas innen 1. november 1970. For disse formål skal det vedtas de nødvendige forordninger.

Det grunnleggende element i markedsorganiseringen er gjennomføringen av prisstabiliserende tiltak håndhevet av organisasjoner av fiskere. Organisasjonene vil etter de vedtatte regler ha krav på å få refundert hoveddelen av utgiftene til markedsintervensjonene av fellesskapsmidler.

Det ble også oppnådd enighet om prinsippene i strukturpolitikken. Den viktigste del av vedtaket sett fra norsk synspunkt, gjelder adgangen til å drive fiske innenfor et annet medlemslands fiskerigrense. Den løsning man kom frem til, er at alle fiskere i medlemslandene skal ha lik adgang til å fiske innenfor de enkelte medlemslands fiskerigrense. Unntak fra dette skal kunne gjøres i en overgangsperiode på fem år for områder innenfor tre mil, dvs. innenfor medlemslandenes territorialgrense. Disse skal kunne reserveres for den lokale fiskerbefolkning når denne er sterkt avhengig av fiske for sitt levebrød.

Det prinsippvedtak som Rådet nå fattet, vil sammen med forordningsutkastene fra Kommisjonen danne grunnlaget for drøftelsene mellom De seks for de grunnleggende forordninger for fiskeripolitikken, som altså skal være vedtatt innen 1. november i år.

Som jeg nevnte, må det være et vesentlig spørsmål å fremføre overfor de nåværende EEC-land det norske syn på hvorledes en felles fiskeripolitikk i et utvidet EEC bør utformes. Vi vil derfor ta denne sak opp under møtet den 22. september.

Fra norsk side har vi ved denne anledning til hensikt å fremføre følgende hovedsynspunkter:

En organisering og regulering av førstehåndsomsetningen av fisk er man fra norsk side enig i, og dette harmoniserer godt med den nåværende norske fiskeripolitikk. Det vesentlige element i denne markedsordning er forslaget om

fastsettelse av orienteringspriser og tilbaketrekningspriser. Etter vår oppfatning må imidlertid utformingen av en slik prisregulering tilpasses de endrede forhold som oppstår ved en utvidelse av EEC. Det system som De seks har lagt opp til, er basert på at størsteparten av fangstene går til fersk anvendelse innenfor deres eget område. Følgelig er det bare forutsatt at prisordningen skal omfatte konsumfisk uten differensiering av prisene etter anvendelse.

I et utvidet EEC vil betydelige kvanta fisk måtte gå til land utenfor området, og en stor del av fangstene bli foredlet. Denne fundamentale endring i markedsbilledet vil det etter norsk oppfatning være nødvendig å ta hensyn til. For Norge må det også være av stor betydning at det blir innført en markedsordning for råstoff som leveres til sildemelsindustrien, og for produkter som foredles på havet.

Når det gjelder det viktige spørsmål om fiske innenfor territorial- og fiskerigrensen, er rekkevidden av Rådets vedtak ikke helt klar. Antakelig går det ikke lenger enn til å fastslå prinsippet om likebehandling av medlemslandenes fiskere, mens de enkelte medlemsland beholder retten til å fastsette hvilke regler som skal gjelde for fisket på sitt område, så lenge disse regler ikke diskriminerer mot andre fellesskapsland. Skulle derimot den felles fiskeripolitikk få som følge at det ble adgang til å drive fiske innenfor et medlemslands fiskerigrense uten noen form for etablering eller tilknytning til kyststaten, ville dette by på store fiskeripolitiske og næringspolitiske problemer å godta for Norge. Den foreslåtte adgang til på visse vilkår å få reservert i en overgangsperiode områder innenfor 3-milsgrensen for de lokale fiskere, løser ikke de norske problemer.

Fra norsk side ville det være mest tilfredsstillende om man kunne få akseptert at en 12 mils fiskerigrense kunne håndheves også etter tilslutning til EEC. Bortsett fra ønskeligheten av dette fra et norsk synspunkt, vil visse folkerettslige betraktninger kunne fremføres som argument for dette, herunder også hensynet til tredje stat. En vesentlig del av de hensyn vi fra norsk side mener bør ivaretas når det gjelder spørsmålet om fiske, vil eventuelt også kunne løses ved å basere seg på Romatraktaten etableringsregler, dvs. at et fiske innenfor en stats fiskerigrense må kunne gjøres betinget av en fastere tilknytning til kyststaten, f.eks. krav om fast bopel i landet, ved en forutgående registrering av vedkommende fartøy og ved at det må følge de bestemmelser som gjelder grunnlaget for utøvelsen av fiskerivirksomheten. Fisket innenfor fiskerigrensen vil på denne måte bli underlagt de samme regler med hensyn til eierforhold til fartøy, utøvelse av fisket, konsesjonsordning osv. som måtte gjelde for nasjonalt fiske.

Man må imidlertid i forbindelse med vurderingen av disse fiskeripolitiske spørsmål ikke se bort fra at for fiskerinæringen, som har betydelige eksportinteresser, vil man få store markedsmessige fordeler gjennom norsk medlemskap i EEC.

Det andre hovedproblem hvor man på norsk side anser det nødvendig nokså snart å fremlegge de norske synspunkter, gjelder enkelte tollspørsmål. Det dreier seg her om det forslag som ble fremlagt fra britisk side på møtet i juli, hvor Storbritannia ønsker tollkvoter for en rekke varer av betydelig interesse for Norge. Det gjelder bl.a. aluminium, tremasse og cellulose og ferrolegeringer. Også for dette

hovedpunkts vedkommende vil man på norsk side fremlegge sine synspunkter på problematikken.

Dette gjelder varer hvor vi har betydelige eksportinteresser å ivareta. Hvis Storbritannia skulle få sine ønsker fullt ut imøtekommet, vil det innebære at en del av de forventede fordeler for norsk industri ved preferanser på det europeiske marked vil bli redusert. Tiden tillater ikke at jeg går i detaljer om de enkelte vareproblemer. De er ennå ikke ferdigbehandlet i administrasjonen, da det også er forutsetningen at man skal ha nær kontakt bl.a. med industrien om disse spørsmål. Generelt vil jeg derfor bare uttale at slike tollkvoter som Storbritannia ber om, bare bør gis når leveringsmulighetene innen det utvidede fellesskap er uttømt. Med de erfaringer vi har med hensyn til Kommissjonens syn på disse problemer, har jeg for øvrig grunn til å anta at Kommissjonens syn på dette spørsmål neppe skulle skille seg meget fra det norske.

Ved siden av disse egentlige forhandlingsspørsmål vil man på norsk side legge vekt på å få avklart en rekke spørsmål ut over høsten. Det gjelder sakskomplekser hvor vi ønsker å få en nærmere orientering om EEC's regelverk. I lys av disse oppklarende drøftelser vil det så bli avgjort om det også her skulle finnes temaer som må tas opp under selve forhandlingene.

Formannen: Eg takkar utanriksministeren for orienteringa.

Trygve Bratteli: Det er litt vanskelig å ta ordet til en redegjørelse som denne – jeg vet ikke om det for øvrig er noen dagsorden for dette møte – uten at en ser det i sammenheng med i hvilke former en vil kontakte denne komiteen under behandlingen av hele spørsmålet om forhandlingene med EEC.

Det slår meg umiddelbart, når det her på et par punkter nevnes konkrete momenter, synspunkter som skal hevdes osv., at hvis en skal etablere en ordning hvor en også skal ha denne komiteen med på råd om slike opplegg foran de forskjellige forhandlingsmøter – jeg kan vel tenke meg at det kan være nyttig, kanskje nødvendig i mange vesentlige spørsmål – vil det være nødvendig at denne komites medlemmer kan få tid til å overveie det som legges fram. Det vil være ganske umulig nå bare å bruke et øyeblikk på de synspunkter på fiskeripolitikken som ble nevnt her. For oss som ikke er eksperter på fiskeripolitikk, er det ikke mulig over bordet hverken å si ja eller nei til et opplegg av denne karakter.

Jeg har derfor nå bare lyst til å understreke at for så vidt en ønsker drøftelser med denne komiteen hvor den virkelig skal være med på å realitetsvurdere spørsmål som reiser seg etter hvert eller som reises fra norsk side, må vi her finne fram til en slik behandlingsform at vi alle i noen grad kan være beredt på de spørsmål som kommer.

Utenriksminister Stray: Det spørsmålet som hr. Bratteli der reiser, hadde jeg i grunnen tenkt å ta opp etterpå, men det er kanskje i og for seg riktig at man tar det opp like godt med én gang.

Det har også under stortingsbehandlingene vært reist spørsmål om på hvilken måte Stortinget skulle komme inn i bildet under forhandlingene, bl.a. var nevnt tanken om at man skulle utnevne et rådgivende utvalg av stortingsrepresentanter. Regjeringen har overveid dette og er nærmest av den oppfatning at det riktige ville være at man brukte den utvidede utenrikskomite som det parlamentariske konsultasjonsorgan.

Det var hensikten fra min side å foreslå at man holdt hyppige møter med den utvidede utenrikskomite, som da skulle få løpende orientering om hvordan saken sto, og også på denne måte få adgang til å gjøre sine synspunkter på de forskjellige spørsmål gjeldende.

Nå er det ikke grunn til å legge skjul på at dette møtet kanskje kom litt før vi egentlig ville ha det, på grunn av at utenrikskomiteen skal reise bort. Vi fant det likevel på mange måter riktig, spesielt ut fra de samme betraktninger som hr. Bratteli her fremla, at man hadde dette møtet. Så håper vi det skal være mulig å få et møte til i komiteen før vi reiser den 22. september til Brussel, altså etter at utenrikskomiteen er kommet tilbake fra Afrika, hvor vi da eventuelt vil ha noen ytterligere synspunkter på de spørsmålene som er nevnt her av meg. Også komiteens medlemmer vil da kunne ha anledning til å gjennomtenke dette i lys av det som nå her er nevnt.

Men bare et øyeblikk tilbake til selve sakskomplekset. – Man arbeider nå i forhandlingsdelegasjonen og i regjeringsutvalget løpende med alle disse forhandlingsspørsmål, men rammen jeg her har skissert opp for møtet den 22., er dette som vi fra norsk side har tenkt å ta opp og reise i denne omgang.

Kåre Willoch: Jeg vil først gjerne si meg enig i det hr. Bratteli nettopp sa om konsultasjonsbehovet, og samtidig si meg tilfreds med det utenriksministeren nevnte om ønsket fra Regjeringens side om reelle konsultasjoner.

Uten at det skal oppfattes som noen kritisk bemerkning i forbindelse med den foreliggende rent tidsmessig spesielle situasjon, vil jeg gjerne understreke at det jo betyr at Regjeringen må klarlegge sine synspunkter på slike prinsippspørsmål som det vil bli aktuelt å drøfte i denne komite i så god tid at vi virkelig kan få overveid sakene, og ikke bli tvunget til å ta standpunkter over bordet i saker av betydelig rekkevidde.

Med de forbehold som følger av dette – altså at Regjeringens oppfatning jo nå er lagt frem for oss bare ved en muntlig redegjørelse her i dag – vil jeg gjerne også si noen få ord om selve realiteten.

Jeg vil da først si meg enig i det utenriksministeren sa på Regjeringens vegne om den store betydning som den foreslåtte markedsordning for fisk innen EEC kan få for oss. Jeg er enig i at dette er et meget vesentlig, positivt element i helhetsbildet.

Jeg forstår også begrunnelsen for det som her ble sagt om de folkerettslige betraktninger som kommer inn i bildet når det gjelder utstrekningen av fiskerifarvannene. Det må være hensynet til Sovjet-Unionen man her særlig sikter til. Sovjet-Unionen godtok jo utvidelsen av fiskerigrensen under – jeg vet ikke om

det var under en uttalt eller stilltiende – forutsetning om at det skulle skje en likebehandling mellom de øvrige berørte fiskerinasjoner.

Nå er det vel grunner til å tro at det rent folkerettslige synspunkt ikke fører helt frem selv om Sovjet-Unionen skulle pukke på det. Men det er klart at det er et naturlig og legitimt ønske fra vår side å unngå en konflikt på dette punkt. Og et ganske selvfølgelig ønske fra vesteuropeisk synspunkt er å få en ordning som ikke medfører at russerne kan fiske nærmere den norske kyst enn nå.

Men jeg forstår at man er beredt på at dette synspunkt også reiser prinsipielle motforestillinger fra EEC's side av en art som man er nødt til å ta hensyn til.

Når det gjelder ivaretagelsen av de reelle rent næringspolitiske norske synspunkter, forstår jeg at Regjeringen mener at man vil kunne komme langt med å innrette seg etter de prinsipper som EEC legger til grunn ved å anvende dem på en hensiktsmessig og praktisk måte. Jeg må si meg enig med Regjeringen i at disse næringsmessige problemer også kan løses innenfor rammen av EEC's etableringsbestemmelser, hvis man bygger på en ordning med norsk jurisdiksjon over kystfarvann, bosettingskrav til næringsutøvere osv., av den art som utenriksministeren skisserte.

Av det som ble sagt, forstår jeg også at man legger stor vekt på å få en forhandlingsåpning som viser elasticitet fra begge sider, slik at man får en god forhandlingsatmosfære og en tilstrekkelig goodwill til å sikre full norsk utnyttelse av det marked for fisk som her åpner seg – og dessuten et tilfredsstillende grunnlag for de senere forhandlinger om særordninger for jordbruket.

John Austrheim: Eg kan seie meg samd med dei to føregåande talarar når det gjeld det praktiske opplegget for eit møte som dette. Eg trur det er viktig at Stortinget sitt organ, den utvida utanrikskomite, vert halden mest mogleg løpande underretta om Regjeringas forhandlingsopplegg. Eg trur at ordninga med kontakt med den utvida utanrikskomite er den som er mest tilfredsstillande. Det er jo ei etablert konstitusjonell ordning, og eg set eit spørsmålsteikn ved om det er tenleg å etablere ei anna ordning når det gjeld behandlinga av desse spørsmål.

Eg forstår også Regjeringa sitt tidsmoment når det gjeld dette møtet, omsynet til utanrikskomiteen si reise. Men når ein har fått ei generell innkalling for å diskutere forhandlingsopplegget, utan at det er nemnt konkrete saksområde, er ein i denne omgang avgrensa frå å presisere ei heilt velbegrunna oppfatning når det gjeld desse konkrete spørsmål som utanriksministeren berørte i si utgreiing.

Eit næringspolitisk spørsmål var sentralt i utanriksministeren si redegjørelse, nemleg fiskerispørsmålet. Her er eg klår over at det vil reise seg problem sett frå norsk side. Vi er ikkje blinde for at det også av eksportomsyn kan vere føremonar ved tilslutning til Fellesskapet. På den andre sida er vi heller ikkje blinde for at ei tilslutning med dei rettigheiter som Fellesskapet dermed synest å få overfor norsk fiskeri, vil skape til dels nokså store problem for dei som har denne næringa som hovudnæring og som bur langs kysten.

Eg oppfatta utanriksministeren si redegjørelse slik at det er Regjeringa sitt opplegg å freiste å handheve den fiskerigrensepolitikken som vi til i dag har ført. Eg

har ikkje stor – eg hadde nær sagt nokon – røynsle frå slike forhandlingar. Korleis ein skal ta denne opningsfasen, kan vere ei vurderingssak. Men eg vil tru at ei presisering av dei store problem som dette reiser for norsk fiskerinæring, må vere forhandlingsdelegasjonens og Regjeringas opplegg.

Hr. Willoch brukte uttrykket elasticitet frå baa sider. Eg vil reservere meg lite grann og seie at vi skal ikkje vise så stor elasticitet at vi dermed faktisk reduserer betydningen av den næring vi her diskuterer. Eg vil tru at eit fast standpunkt frå norsk side alt i dei innleiande forhandlingar må vere eit riktig opplegg. Utan at eg har det som utanriksministeren gjorde greie for, skriftleg, vil eg tolke det slik at det er Regjeringas hensikt å prøve i størst mogleg utstrekning å forfekte den politikk som vi til i dag har ført når det gjeld norsk fiskeripolitikk.

Statsråd Moxnes: Når det gjelder det spesielle spørsmål som hr. Willoch tolket, tror jeg nok at hans fortolkning gikk litt lenger enn det som Regjeringen hadde lagt opp til. Men jeg skal ikke komme særlig mer inn på det. Jeg tror det er viktig at vi i innledningsfasen ikke gir uttrykk for at vi aksepterer de prinsipper som Ministerrådet har gått inn for, fordi hele strukturen innenfor EEC vil bli totalt endret etter en eventuell utvidelse.

Man skal være klar over at det totale fangstkvantum innen nåværende EEC i 1969 var ca. 1,7 mill. tonn, mens det innen de 10's var et totalt kvantum på ca. 6,5 mill. tonn, slik at de nåværende EEC-land hadde et kvantum som bare tilsvarer ca. 26 pst. av det samlede totale kvantum. Det er også klart at markedsbildet totalt sett forandrer seg. Jeg tror at vårt opplegg bør være – vi kan selvfølgelig ikke uttale oss om hvilken fiskeripolitikk det nåværende EEC vil føre, det får bli en sak for dem – at vi er svært opptatt av å få størst mulig innflytelse på den fremtidige fiskeripolitikk innen et utvidet EEC. Det medfører da at vi ikke bør akseptere de prinsipper som EEC hittil har lagt seg på.

Kåre Willoch: Det var bare en liten bemerkning. Det har vært litt snakk om fortolkning i de to siste innlegg. I relasjon til den innledende bemerkning om hva Regjeringen her har forelagt, vil jeg bare si at i mitt innlegg gikk jeg ut fra at Regjeringens mening er nøyaktig det som ble opplest av utenriksministeren. Det er på det grunnlag jeg har bygd mine betraktninger og gitt min tilslutning.

Knut Frydenlund: Jeg vil bare si noen ord om de to temaer som utenriksministeren varslet vil bli tatt opp den 22. september, med de forbehold som andre talere har tatt om at det ikke er mulig å ta standpunkt over bordet når det gjelder så innviklede spørsmål.

Når det gjelder tollspørsmål og det britiske ønskemål om tollfrie kvoter for viktige eksportvarer for oss, var dette et spørsmål som britene tok opp også i 1962. Jeg tror – og utenriksministeren pekte også på det – at det er av enorm betydning for oss å få en tilfredsstillende løsning her. Dette berører en meget stor del av norsk eksport og vesentlige fordeler vil falle bort hvis man ikke får en tilfredsstillende ordning her.

Men på den annen side er dette et område hvor jeg ikke kan se annet enn at vi står meget sterkt, for her er vi i den situasjon at vi kan argumentere på Fellesskapets egen grunn så å si. Vi kan argumentere innenfor systemet, fordi de britiske ønskemål strider mot noe av grunnlaget i EEC-systemet. Så her står vi meget sterkt.

Situasjonen er noe mer uklar når det gjelder det andre tema, fiskerispørsmålet. Det var svært uklart i utenriksministerens redegjørelse, men det ble enda mer uklart etter at fiskeriministeren hadde hatt ordet.

Slik jeg skjønnte utenriksminister Stray, vil man primært legge seg på den linje at man vil akseptere prinsippene som er blitt fremlagt, og et grunnleggende prinsipp som systemet hviler på, er likebehandling. Men samtidig sier utenriksministeren at man vil være best tjent med 12-milsgrense for norske fiskerier. Jeg vet ikke om det er slik å forstå at dette skal fremsettes som et krav. Da kommer man i den situasjon at man må argumentere mot systemet og dermed «slår bena under» tollkvoteargumentasjonen. Jeg vil bare peke på den indre motsetning som kan ligge her. Jeg vil støtte den primære linje som utenriksminister Stray trakk opp, at man vil søke å løse norske fiskeriproblemer innenfor dette system med likebehandling, og så vidt jeg skjønner, er det store muligheter for å gjøre det.

Dette bringer meg over til den grunnleggende holdning til forhandlingene. Jeg tror det er helt vesentlig når man fremsetter de norske særønsker, at man gjør det innenfor det etablerte system der nede, ikke minst når det gjelder jordbruk. Jeg tror man kan oppnå enormt mye hvis man legger dette til grunn. Men hvis man på en rekke områder fremsetter krav om ordninger utenfor systemet dels fordi man har svakt grunnlag, som når det gjelder jordbruket, dels fordi man har sterkt grunnlag, som når det gjelder fiskeri, vil man komme opp i store problemer under forhandlingene.

Dette med holdningen kom også fram i utenriksministerens innledende innlegg under det første møtet. Nå sier han selv at han under underhåndssamtaler ikke hadde følt noe problem med det norske innlegget. Men hvis man sammenligner det norske med det danske og engelske, ser man at det er forskjell i holdningen. Jeg tror det er viktig å ha dette for øye foran det neste møtet, og at man kommer med noen tilleggsuttalelser for å vise at man skjønner selve grunntanken i den integrasjon som foreligger. Jeg tror Norge kan få til svært mange ordninger innenfor EEC, men det som man er redd for der nede, er å få en motstrebende partner – en part som egentlig ikke ville vært med. Og en slik holdning vil etter min mening kunne bli enormt kostbart for oss under forhandlingene.

Bernt Ingvaldsen: Jeg har lyst til å stille et par spørsmål når det gjelder fiskeripolitikken. Det er helt på det rene at vi har forhold som vi gjerne vil bevare, hvor vi ikke vil slippe andre inn. På den annen side er det, som fiskeriministeren sier, slik at ved et utvidet EEC vil medlemslandenes kvantum øke til det mangedobbelte. Det må igjen ha en viss tilbakevirkning på de nåværende EEC-lands vurdering av fiskeriene.

Jeg ser det slik at vår fordel skulle ligge i det større marked og i at en større del av vårt kvantum går over til bedre betalte varer, i all fall som menneskeføde og

delvis også som ferskfisk, mens man nå benytter en god del til fabrikkfisk. Har man inntrykk av at de nåværende land viser noen bekymring for Norges inntreden i EEC på fiskeriområdet? Vi må ikke glemme å ivareta våre nye muligheter. Det er viktig for næringen at man under forhandlingene oppnår en viss posisjon. Det er klart at på fiskeriområdet står Norge sammenlignet med mange andre land svært sterkt, hvis vi greier å utnytte denne posisjon.

Lars T. Platou: Det var bare et par ord i forbindelse med det andre tema i utenriksministerens redegjørelse, nemlig de krevde tollkvoter fra Englands side. Jeg vil for det første få lov å si meg glad for at Regjeringen har tatt med dette i det første forhandlingsopplegg i Brussel 22. september. Det synes jeg var gledelig, fordi – og jeg vil slutte meg til det hr. Frydenlund sa – dette spørsmål har meget stor betydning for vår industri. At Regjeringen har tatt opp dette som spesiell sak, synes jeg er fortjenstfullt.

Jeg vil gjerne få lov å spørre om det er noen kontakt med den engelske delegasjon i dette spørsmål, for det er her vanskelighetene ligger. De kommer ikke fra EEC's side, men de kommer fra et annet søkerland. Spørsmålet er om man har en koordinering av disse tingene, eller om man har underhåndskontakter, slik at man kan få drøftet dette også med den engelske part.

Erling Petersen: Jeg vet ikke om det er hensiktsmessig å komme inn på forhandlingsteknikk, men jeg tror de bemerkninger som hr. Frydenlund kom med, er meget viktige. Det er i Fellesmarkedet etablert – skal vi si – et forhandlingsmiljø, og det er meget viktig også å kjenne det, at vi tilpasser oss det, og at vi utnytter det, fordi også der ligger det store muligheter. Det er visse ting som går an, og visse ting som ikke faller i god jord. Og man skal ikke unødig ødelegge den goodwill som Norge har utad i Europa. Jeg tror nok jeg kan si den var meget betydelig i våres. Jeg tror den er blitt en tanke mindre i løpet av de siste måneder av forskjellige grunner. Det kan være meget viktig at vi gjenoppretter den hurtigst mulig og i all fall ikke ved en mindre hensiktsmessig fremgangsmåte reduserer den ytterligere.

Men disse forhandlingene blir jo meget kompliserte. For å ta et eksempel: Det er riktig som hr. Frydenlund sier, at når det gjelder det engelske ønske om tollkvoter, står vi meget sterkt, for vi kan bruke Fellesmarkedets filosofi. På den annen side mener britene å stå sterkt fordi de nødvendigvis må ta en meget stor belastning når det gjelder landbrukspolitikken, og de skal ha kompensasjon på andre områder. Det er klart at forhandlingene i høy grad vil bli et «give and take». Det blir til slutt en pakke hvor enkelte ting er meget smakelig, og andre ting er store belastninger. Så her har man med forskjellige, kryssende vurderinger for den strategiske posisjon å gjøre.

Jeg skal ikke fortsette lengre med det, men jeg vil gjerne nevne en rent møteteknisk detalj. Hvis det skal holdes et møte til i denne komite før den 22. september, vil det være meget ønskelig at det holdes før den 16., for den 17. september skal bl.a. delegasjonen til Europarådet møte EEC-parlamentet i Strasbourg. Det ville være hensiktsmessig at en eventuell redegjørelse da var med –

jeg holdt på å si – i kofferten nedover. Det er en rekke representanter i delegasjonen som er medlemmer av denne komite. Jeg kunne tenke meg at det burde overveies om de som ikke er medlemmer av denne komite, ved et eget vedtak burde innbys til å være til stede når disse fellesmarkedsredegjørelsene blir gitt. Jeg vil bare antyde dette for formannen. Hvis det lar seg gjøre konstitusjonelt, vil det være en fordel at også de i delegasjonen som ikke er medlemmer, blir orientert.

Kåre Willoch: Når det gjelder det rent praktiske, vil jeg bare be om at man legger det opp slik at innkallelsen kommer i god tid, så vi kan reservere dager til dette viktige arbeidet.

Formannen: Eg trur ikkje det er noka heilt enkel sak å få til ein forsvarleg behandlingsmåte når det gjeld tingingane med Fellesmarkedet. Eg er samd i at den utvida utanrikskomite må konsulterast titt og ofte. Men dermed er ikkje allting sagt. Spørsmålet er: Korleis skal desse viktige sakene behandlast på skikkeleg vis? For å ta fiskeripolitikken: Vi veit frå før kor brennbare og vanskelege desse spørsmål har vore opp gjennom tida når dei har vore diskuterte på heimebane. Det har vore spørsmål om fiskerigrense, det har vore spørsmål om trålarar. Det har vore så viktige og vanskelege spørsmål at dei har satt grå hår i hovudet på nokon kvar. No skal dette diskuterast ute, diskuterast raskt, og då er det spørsmål om å få ein skikkeleg behandlingsmåte. At fiskeripolitikken må diskuterast i to møte, meiner eg er ganske klårt. Elles måtte ein ha fått eit skriftleg opplegg på førehand som komiteens medlemer kunne ha sett seg inn i. Men det har også sine vanskar, så det er sikkert best å ha to møte.

Når det så gjeld dei sakene som er nemnde her, er eg samd i at tollspørsmålet når det gjeld treforedling og lettmetall, er overmåte viktige. Det er nok riktig at vi etter Fellesskapets filosofi står sterkt. Men eg trur det er for optimistisk å tru at vi bare møter Storbritannia. Vi har bitre erfaringar frå Maudling-konferansen når det gjeld desse spørsmål. Og det er Frankrike som bestemt har gått inn for at det skulle vere særreglar for dei nordiske land, eller med andre ord, at det skulle vere unntaksreglar for kjøparar når det gjeld desse varene. Det ville vere merkeleg om vi ikkje også møtte Frankrike. Men vi kan ikkje gi oss på det. At det vil bli harde tingingar, skulle eg tru.

Når det gjeld fiskeripolitikken og i det heile våre krav om særordningar, er eg også samd med hr. Frydenlund i at så sant det er råd, bør vi framsetje våre ønskjemål innan ramma av Romatraktaten. Då står vi mykje sterkare. Også når det gjeld det viktige spørsmålet, jordbruket, har vi rekna med at vi greier å framsetja våre ønskjemål innan Romatraktaten. Eg trur det er semje om at vi må freiste å få gjort det.

Hr. Erling Petersen reiste kravet om å innby andre, og det er det nok høve til skulle eg tru. Det har før vore fellesmøte mellom den utvida utanrikskomite og fiskerikomiteen, så eg skulle tru at det er høve til å innby representantar frå Stortinget til møte her, dersom det er noko ønskjemål frå Stortingets side. Dersom

det er nokon som har eit anna syn og meiner det konstitusjonelt ikkje høver, bør dei seie frå. Vi bør ikkje få nokon diskusjon om det.

Bernt Ingvaldsen: Når det gjelder selve behandlingsmåten, tror jeg det er riktig som det er fremholdt her, at en bør holde seg til den ordning som gjelder for den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite og som er prøvd. Hovedprinsippet der er jo at komiteen skal være et slags rådgivende organ når Regjeringen, og særlig utenriksministeren, ønsker å forelegge spørsmål. Jeg har også oppfattet det slik at forutsetningen er at man da skal kunne komme med sine reaksjoner som blir tatt ad notam, i den grad Regjeringen finner det riktig, etterpå under opplegget. Derfor er også embetsmenn til stede. Jeg er litt i tvil om hvor vidt det er riktig å innføre som fast ordning at man innkaller til den utvidede komite alt etter saksområde.

Jeg skal ikke komme så mye i detalj inn på disse betenkeligheter. Men jeg har tenkt gjennom dette før, og jeg tror man skal være i all fall litt forsiktig med å gjennomføre som et prinsipp dette. Jeg er redd for at komiteen vil miste karakteren av et forum hvor man kan komme med sine reaksjoner som da forhåpentligvis også vil være av verdi for Regjeringen når den skal utarbeide sitt endelige opplegg.

Formannen: Utanrikskomiteen er jo eit konsultativt organ for regjeringa, ikkje noko vedtaksført organ. Den er berre eit vedtaksført organ dersom saker blir sende til komiteen og det skal lagast innstilling. Det er noko anna. Det er også grunn til å streke under at fire medlemmer av denne komite kan krevje ei sak inn for regjeringa. Det var hr. Petersen som nemnde dette spørsmålet. Det er ikkje noka hjartesak for meg – korkje det eine eller det andre.

Guttorm Hansen: Jeg vil bestemt advare mot at man foretar den slags utvidelse. Denne komite er ingen komite bare for å gi orientering. Den har som formål også å eske synspunkter fra en gruppe som er valgt av Stortinget. Jeg synes ikke det er noen analogi i dette som ble nevnt om fiskerikomiteens fellesmøte. Det hadde jo en helt annen karakter. Det gjaldt i virkeligheten en sak som i sin tid skulle behandles av Stortinget.

Når det gjelder delegasjonen til Europarådet, er det, så vidt jeg har oversikt over, kanskje flere medlemmer av delegasjonen som er medlemmer av denne komite. Jeg kan derfor ikke skjønne at det er noe behov for å svekke komiteens muligheter til å uttale seg ved å innby de som ikke er de facto medlemmer av komiteen.

Lars Korvald: Jeg er enig med hr. Guttorm Hansen.

Erling Petersen: Det er fem medlemmer av delegasjonen som er medlemmer av denne komite, så *delegasjonen* kan nok holdes vel orientert. Men medlemmene reiser også i stor utstrekning enkeltvis til komitemøter og møter da parlamentarikere fra de andre impliserte land. Om de innbys til å være tilhørere her på linje med embetsmennene, kunne ikke endre komiteens status. For meg personlig er det ingen

problemer, og heller ikke for de fire andre som er medlemmer av denne komite. Men man skal ikke overse den betydning det har i tiden fremover å holde kontakt med alle de parlamentariske miljøer i de andre impliserte land. Hvis man står overfor vanskelige politiske problemer, er det ofte lettere å arbeide fra parlament til regjering og embetsmenn enn å arbeide ovenfra og nedover, og der har Europarådet utvilsomt hatt meget stor betydning i den senere tid. Tre ganger om året behandler vi disse spørsmål meget omstendelig, og en gang om året har vi fellesmøte med EEC-parlamentet. Jeg tror ikke man skal undervurdere den betydning dette har både for å skape goodwill og holde seg orientert om tankegangen i parlamentariske kretser. Det er vel ingen hemmelighet for noen at man i parlamentariske kretser av og til får vite noe mer enn det som står i offisielle dokumenter, og det som kommer i pressen. Det var mitt motiv for å anmode om å innby her de av delegasjonens medlemmer som ikke er medlemmer av denne komite, men noen stor sak er det selvsagt ikke, da – som jeg sa – flertallet i delegasjonen allerede møter her, og delegasjonen som sådan når vi reiser til plenumsmøter, må være vel orientert.

Knut Frydenlund: Jeg er enig med hr. Petersen i at det er nyttig og betydningsfullt å holde nær kontakt med parlamentarikere fra de øvrige land, men jeg må si etter å ha fulgt fellesmøtene i et par-tre år, at det faglige utbytte ikke står i noe som helst forhold til reisetid osv. En annen ting er det at man får arrangert et spesielt møte som kan behandle Norges situasjon, men plutselig å dukke opp på et slikt møte, tror jeg ikke har noen faglig betydning.

Ragnar Christiansen: Jeg tror ikke en bør avskrive helt muligheten av at denne komite kan ha fellesmøte med enkelte av Stortingets fagkomiteer. Vi har fra tidligere eksempler på at det i sikkerhetspolitiske spørsmål har vært holdt fellesmøter av denne komite og forsvarskomiteen i Stortinget.

Ellers har jeg registrert at hr. Platou ikke har fått svar på sitt spørsmål om det er kontakt, og i tilfelle hvordan, med Storbritannia, på samme måte som det er kontakt med de nordiske land, i forhandlingsfasen. For min del ville jeg være interessert i å høre om det er noen reaksjon fra Regjeringens side på hr. Platous spørsmål.

Utenriksminister Stray: Vi har selvfølgelig også kontakt med britene, men vi må kanskje realistisk sett si at vi ikke kan regne med fullt så intim kontakt med britene som vi kan etablere med våre nordiske naboland. Når det gjelder akkurat det spørsmålet som ble reist i den forbindelse, kan jeg kanskje tilføye at britene ikke er mer urimelige enn at de i sin redegjørelse har sagt at de ønskemål som de der har fremkastet for enkelte varers vedkommende, kan komme i en noe annen stilling om Norge også blir medlem av Fellesskapet. Men vi må selvfølgelig ha god kontakt med britene, det vil vi legge stor vekt på. Jeg tror likevel jeg vil tillate meg den bemerkning at vi her i landet i denne fasen ikke kan regne med at britene vil føle seg kallet til å rake kastanjer ut av ilden for oss. Det må vi greie selv.

Kåre Willoch: Det var bare et praktisk spørsmål. Det er vel på det rene at hvis vi skal få noen skikkelig konsultasjon før forhandlingsåpningen, må det bli 17. eller 18. september. Jeg må be om at man så raskt som mulig får tidfestet møtet, slik at det ikke blir overflødige praktiske hindringer.

Jakob Aano: For oss som skal til Europarådet, vert det ikkje mykje tid; etter det eg veit, skal vi reise frå Fornebu om ettermiddagen den 16. september, og utanrikskomiteen kjem heim den 15. Då må det bli eit føremiddagsmøte den 16. dersom vi skal vera med.

Utenriksminister Stray: Jeg er bortreist 14. – 19. september, jeg er i FN, så for mitt vedkommende ville det passe best den 21. Er da delegasjonen fremdeles i Strasbourg?

Erling Petersen: Ja.

Kåre Willoch: Forhandlingene åpner den 22., stemmer ikke det?

Utenriksminister Stray: Jo, jeg er klar over det.

Formannen: Så vidt eg forstår, er det ikkje noka stemning for at ein på dette tidspunktet skulle innby nokre fleire.

Er det fleire som forlanger ordet?

Trygve Bratteli: Jeg vil bare gi uttrykk for et ønske om at en på et tidlig tidspunkt når Stortinget kommer ordinært sammen og det er lett å holde møter, kunne få hva jeg vil kalle en alminnelig vurdering av situasjonen, fordi det jeg for min del er atskillig opptatt av for tiden, ikke i første rekke knytter seg til en og annen detalj i et muligens langvarig forhandlingsopplegg, men til det jeg kan kalle den alminnelige situasjon når det gjelder det arbeid som er i gang i det hele tatt med en utvidelse av Fellesmarkedet, og Regjeringens vurdering av det.

Jeg vil ikke innby til noen diskusjon av dette nå, for å improvisere er ikke noe tilfredsstillende, men jeg vil gjerne be om at en i et relativt tidlig møte – jeg tenker ikke på noe møte i september, da er jeg bortreist i alle tilfelle, men ellers tidligst mulig – kan få en slik alminnelig vurdering av situasjonen.

Formannen: Altså når Stortinget kjem saman.

Bernt Ingvaldsen: Jeg har lyst til å komme med et konkret spørsmål når det gjelder det praktiske arbeid. Vil det fra Regjeringens side bli utarbeidet noen fortløpende rapporter over forhandlingene, rapporter som kunne være egnet til oversendelse til denne komites medlemmer? Dermed ville man få en mulighet til å følge med i utviklingen – kanskje bedre enn på noen annen måte – men jeg er ikke sikker på om det er praktisk gjennomførbart.

Statsminister Borten: Det var i grunnen bra at hr. Ingvaldsen reiste dette spørsmål. Vi har så vidt touchet det.

Vi har noen erfaring fra Nordøk-forhandlingene for at det i enkelte faser kan være vanskelig å redegjøre i åpne stortingsmøter. Samtidig vet vi også – det fikk vi lærdom av under Nordøk – at omtrent alt som foregikk, kom ut. Om vi holdt tett, kom det i all fall ut i København, for det meste i en eller annen avis.

Det er klart at vi er interessert i til en hver tid å holde Stortinget nitid underrettet om den problematikken vi er opptatt av, og det er bra at formen for denne underretning blir diskutert her.

Jeg har fått den forståelse at utenriksministeren mener at det som fremføres fra en parts side, eller fra begge parters side når en delegasjon er i Brussel – hva det enn måtte være – vil bli kjent. Det vil på en måte bli offentlige forhandlinger, og det setter det hele i en annen situasjon enn den vi hadde under Nordøk-forhandlingene.

Formannen: Eg synest ikkje det er mindre grunn til å sende rapportar til den utvida utanrikskomiteen i denne samanhengen enn når det gjeld Nordøk-forhandlingane. Her risikerer ein ikkje at dei blir offentleggjorde frå København.

Statsminister Borten: De er med de også. Jeg tror ikke vi skal bli veldig overrasket om det kommer noe gjennom Ritzaus Bureau.

Vi er selvfølgelig interessert i å holde den utvidede utenrikskomite fortløpende orientert. Det gjelder bare å finne passende former – som hr. Ingvaldsen også var inne på.

Bernt Ingvaldsen: Jeg vet ikke hvordan det foregår i detalj, men kunne tenke meg at foran hvert forhandlingsmøte må det gjøres forberedelser og skrives opplegg, og etter forhandlingene blir det vel skrevet et referat. Jeg kunne tenke meg at det på grunnlag av disse referater vil bli skrevet konsentrerte rapporter for å holde alle medlemmer av delegasjonen og Regjeringen underrettet. Det var mulig at man ad den vei kunne få noe som var egnet for denne komite.

Formannen: Eg synest Regjeringa må kunne tenkje over det.

Statsminister Borten: Er dette møtet hemmelig i den forstand at det er kjent offentlig at det er et møte?

Formannen: Forhandlingane er hemmelege, derimot er møteinnkallinga berre hemmeleg dersom formannen krev det. Det fann eg ingen grunn til å krevje.

Eg blei oppringd av to aviser «Arbeiderbladet» og «Verdens Gang». Dei visste at det skulle vere møte. Eg sa at alle forhandlingar her er hemmelege, men at formannen ikkje har funne det nødvendig å seie at innkallinga skulle vere hemmeleg for dette møtet, så i all fall «Arbeiderbladet» og «VG» har det frå meg.

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

Møte torsdag den 27. august 1970 kl. 10.15

Trygve Bratteli: Jeg vil gjerne i forbindelse med det spørsmål hr. Ingvaldsen og andre har tatt opp, understreke ett forhold. Det er at i den grad denne komite skal tas med på råd – ikke bare orienteres, men tas med på råd – må komiteen også ha betryggende informasjon om det den skal gi råd om. Så langt er det helt klart at det må finnes en ordning med informasjon til denne komite.

Møtet hevet kl. 11.30.